

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
ग्रामविकास विभागांतर्गत जिल्हा परिषदेकडील
गट-ड परिचर संवर्गातील दिव्यांग पद सुनिश्चित
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. दिव्यांग-२०१९/ प्र.क्र.१४१/आस्था-८
बांधकाम भवन, २५, मर्झबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१
दिनांक : २३ जून, २०२१

वाचा:-

- १) केंद्र शासनाचा दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
- २) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/
प्र.क्र.२५१/दि.१२/११/२०२०
- ३) केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची
दिनांक ०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना
- ४) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग-२०१९/
प्र.क्र.२५१/दि.क.२,दि.०२/०२/२०२१
- ५) ग्रामविकास विभाग, परिपत्रक क्र.दिव्यांग-२०१९/प्र.क्र.१४१/आस्था-८,दि.१७/०७/२०१९
- ६) शासन निर्णय समक्रमांक दिनांक -२२ फेब्रुवारी २०२१ व दिनांक ०८ एप्रिल, २०२१

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेत ४% आरक्षण निश्चित केले आहे. त्यास अनुसरून दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने त्यांच्या दिनांक ०४/०१/२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Act/Rules-Notification येथे List of post identification suitable for Person with Benchmark Disability notified on ०४/०१/२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. सदर अधिसूचनेमध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदे सुनिश्चिती करून दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेली गट-"अ" ते गट-"ड" मधील जी पदे राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर (अधिनस्त कार्यालयातील पदांसह) आहेत, अशा पदांबाबत केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्य व जबाबदा-या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील सदर पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दिनांक ०२/०२/२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित केलेल्या आहेत.

त्यास अनुसरून जिल्हा परिषदेकडील गट-क संवर्गातील आरोग्य सेवक (पुरुष), आरोग्य सेविका, प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ, औषध निर्माता, आरोग्य पर्यवेक्षक ही पदे दिव्यांगासाठी संदर्भाधिन क्रमांक-६ येथील दि.२२ फेब्रुवारी २०२१ च्या शासन निर्णयान्वये सुनिश्चित करण्यात आली आहेत. त्यानंतर संदर्भाधिन क्र. ६ येथील ०८ एप्रिल, २०२१ अन्वये जिल्हा परिषदेकडील गट-क संवर्गातील १)वरिष्ठ सहाय्यक (लिपिक), २)कनिष्ठ सहाय्यक (लिपिक), ३)वरिष्ठ सहाय्यक (लेखा), ४)कनिष्ठ सहाय्यक (लेखा), ५)कनिष्ठ अभियंता (स्थापत्य), ६)कनिष्ठ अभियंता (विद्युत), ७) कनिष्ठ अभियंता (यांत्रिकी), या ७ संवर्गातील पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात आली आहेत.

तसेच आता केंद्र शासनाच्या दिव्यांग अधिनियम, २०१६ तसेच केंद्र शासनाच्या दिनांक ०४ जानेवारी, २०२१ ची अधिसूचना तसेच सामाजिक न्याय विशेष सहाय्य विभागाच्या दिनांक ०२/०२/२०२१ च्या शासन निर्णयानुसार जिल्हा परिषदेतील गट-ड परिचर संगर्वातील पद दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधिन होती.

शासन निर्णय:-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारितील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दिनांक ०४ जानेवारी, २०२१ च्या अधिसूचनेनवये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिध्द केलेली आहे. केंद्र शासनाच्या दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार जिल्हा परिषदेकडील गट-क व ड संगर्वातील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्यासाठी विभागामार्फत उप आयुक्त (आस्थापना), विभागीय आयुक्त कार्यालय, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली आहे. सदर समितीने केंद्र शासनाच्या दिनांक ०४/०१/२०२१ च्या अधिसूचनेमधील पदांची पडताळणी करुन जिल्हा परिषदेकडील भरतीयोग्य पदांसाठी केंद्र शासनाच्या अधिसूचनेमधील सर्वसाधारणपणे समकक्ष आढळून येणा-या जिल्हा परिषदेकडील पदांकरिता दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित करुन अहवाल सादर केला आहे.

२. समितीने सादर केलेला अहवाल तसेच केंद्र शासनाच्या दिनांक ०४/०१/२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील समकक्ष पदांशी पडताळणी करुन जिल्हा परिषदेकडील गट-ड परिचर संगर्वातील हे पद या शासन निर्णयान्वये दिव्यांगासाठीच्या नवीन प्रवर्गासह विवरणपत्र "अ" मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे सुनिश्चित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दिनांक ०४/०१/२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय विभागाच्या दिनांक ०२/०२/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेस अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०६२३१६२३३३७३२० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डॉ. वसंत माने)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल महोदयांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. मंत्री, (ग्रामविकास) महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

- ५) मा. राज्यमंत्री, (ग्रामविकास) महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६) मा. मंत्री, सामाजिक न्याय महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ७) मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय महोदयांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ८) मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ९) मा. विधानसभा/विधानपरिषद सर्व सदस्य, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- १०) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अ.मु.स./प्र.स./सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मुंबई
- १२) अप्पर मुख्य सचिव, ग्राम विकास विभाग, बांधकाम भवन, फोर्ट, मुंबई
- १३) प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) प्रधान सचिव, विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १६) आयुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व)
- १७) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
- १८) सह/उपसचिव (सेवा), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १९) सह/उपसचिव (आस्थापना), सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) समितीचे संबंधीत सर्व सदस्य (दिव्यांग कल्याण आयुक्तालयामार्फत)
- २१) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
- २२) उप आयुक्त (आस्थापना), विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व)
- २३) निवडनस्ती (आस्था -८).

विवरणपत्र अ

शासन निर्णय ग्राम विकास विभाग क्रमांक दिव्यांग 2019/प्र.क्र.141/आस्था-8 दि. 23 जून, 2021 चे सहपत्र..

अ.क्र	पदाचे नांव / Designation	कार्यात्मक आवश्यकता (गरज)/ Functional Requirements	अपंगत्वाच्या प्रकारानुसार पात्रता निकष / suitable category of Benchmark Disabilities		पदांची जबाबदारी व कर्तव्ये / Nature of work performed	कामासाठी अपेक्षित परिस्थिती / working condition / Remarks
			अपंगत्वाचा प्रकार			
१	परिचर गट-ड २४७३/१	S,ST,W,L,KC,PP,MF,RW,SE ,C	a	B,LV,	कार्यालय प्रमुखांचे सुचनेनुसार काम करणे, कार्यालयातील स्वच्छता ठेवणे,कार्यालय उघडणे/बंद करणे, पिण्याचे पाणी भरणे इ.	The work is performed mostly inside. Occasional field work is involved. He usually works alone.Incumbent should be functionally able to complete the assigned task efficiently with aids and appliances,whenever necessary.Mobility and Bilateral hand activities should be adequate.
b	D,HH					
c	OA,OL,OAL,CP,LC, Dw, AAV,					
d	ASD(M,MoD),ID,SLD,MI					
e	MD Involving (a)to (d) above					

शासन निर्णय ग्राम विकास विभाग क्रमांक दिव्यांग 2019/प्र.क्र.141/आस्था-8 दि. 23 जून, 2021 चे सहपत्र.

Functional Requirement Abbreviations :

Sr.No	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
1	S	sitting	6	PP	Pulling & Pushing
2	ST	standing	7	MF	Manipulation by Fingers
3	W	walking	8	RW	Reading & Writing
4	L	Lifting	9	SE	Seeing
5	KC	kneeling & Crouching	10	C	Communication

Category Abbreviations :

Sr.No	Abbreviation	Long Form	Sr.No.	Abbreviation	Long Form
1	B	Blind	8	CP	Cerebral Palsy
2	LV	Low Vision	9	LC	Leprosy Cured
3	D	Deaf	10	Dw	Dwarfism
4	HH	Hard of Hearing	1	AAV	Acid Attack Victims
5	OA	One arm	12	ASD(M,MoD)	Autism Spectrum Disorder(M=Mild)(MoD-Moderate)
6	OL	One leg	13	MD	Multiple Disabilities

7	OAL	One arm and one leg			